Burgemeester en wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	M. Klapwijk	**Datum**	12 april 2023
Doorkiesnummer	14030	**Kenmerk**	9783938
E-mail	martin.klapwijk@utrecht.nl	**Onderwerp**	Strategie voor groen, stand van zaken
Bijlage(n)	-	**Beleidsveld**	Groen

Geachte leden van de raad,

In de raadsbrief van 18 maart 2022 beschreven we de strategie die nodig is om een schaalsprong te maken in de vergroening van Utrecht. De strategie heeft tot doel de vergroeningsopgave te verankeren in beleid en werkmethodiek van de gemeente, te verbreden naar de stad en te versnellen door intensieve samenwerking. In het coalitieakkoord “Investeren in Utrecht: kiezen voor gelijke kansen, betaalbaar wonen en klimaat” zijn concrete doelstellingen voor de vergroening van Utrecht benoemd om zo met de strategie de eerste stappen te zetten. Daarmee zetten we een *trendbreuk* in om in Utrecht een gezonde balans te bereiken tussen verdichten en vergroenen. Sinds de eerdere raadsbrief is een jaar verstreken; in de voorliggende brief schetsen we, zoals toegezegd, de voortgang.

De strategie voor groen
De opgave omvat 440 ha groen binnenstedelijk en 250 ha rondom de stad tot aan 2040. We versterken de trendbreuk door naast de inzet op extra groen ook in te zetten op het planten van extra bomen. Ons doel is om in de toekomst voor iedere gebouwde woning één boom in de stad toe te voegen. Het tempo van de vergroening moet omhoog van 4-6 ha per jaar naar minstens 20 ha per jaar. Alleen dan blijft de beschikbare hoeveelheid groen per huishouden stabiel. De ambitie voor een veel groener Utrecht sluit ook aan op de doelstelling in de visie klimaatadaptatie dat 40% van het oppervlak van buurten in 2050 groen is. Om de trendbreuk te bewerkstelligen sturen we, zoals aangegeven in de eerdere raadsbrief, langs de sporen verankeren, verbreden en versnellen. We schetsen kort de voortgang per spoor.

Spoor 1 verankeren
Met verankeren bedoelen we de verdere concretisering van het beleid in omgevingsplannen, gemeentelijk instrumentarium en werkmethodiek. De doelstellingen en principes van de groene schaalsprong landen in alle projectplannen van de gemeente en van initiatiefnemers die in de openbare ruimte worden uitgevoerd.
In de afgelopen periode is daarom de opgave in de werkmethodiek van de gemeente en in onderliggende documenten verwerkt. De principes van de groene schaalsprong worden verwerkt in voorstellen voor omgevingsplannen en in projectplannen. Zo is de groene schaalsprong nu verankerd in de omgevingsvisies voor Kanaleneiland en Transwijk, de Binnenstad en het Utrecht Science Park. De buitenruimte wordt in recente projecten steeds meer ontworpen volgens het principe ‘groen tenzij’.

Ook uw motie ‘publieksvrije zones voor de Utrechtse biodiversiteit’ (M259, 15 juli 2021) zullen we invulling geven door de publieksvrije zones in de uitwerkingen te verankeren. Voor uw motie ‘Groen Tenzij in de praktijk’ (M175/2021) hebben we diverse activiteiten in gang gezet. We zullen de totaalopgave voor groen concreet maken voor andere activiteiten van de gemeente (zoals herinrichting van straten ten behoeve van verkeersveiligheid, vervanging riolering en verharding, woningbouw en energietransitie) en voor gebiedsontwikkelingen. Ook houden we de bepaling uit het Handboek openbare ruimte tegen het licht om geen bomen te plaatsen op kabels en leidingen. Hiermee gaat Groen Tenzij ook in de ondergrond een rol spelen. We onderzoeken eventuele extra aanpassingen in het beleid voor verdergaande vergroening en uitbreiding van het bomenbestand, inclusief de dilemma’s die daarmee samenhangen.

Spoor 2 verbreden
Verbreden houdt in dat we de groene opgave samen met bewoners, instellingen, bedrijven en regiopartners willen oppakken. Elke ingreep in de openbare ruimte en op particulier terrein is een kans om te vergroenen en is een noodzakelijke bijdrage aan een klimaatbestendig Utrecht. De komende tijd willen we scherper krijgen wat nodig is om de opgave per schaalniveau te realiseren, welke partijen we daarbij nodig hebben en welke bijdrage we van hen vragen. Elk schaalniveau heeft immers specifieke, ruimtelijke kenmerken, partners, financiering en een eigen tempo en realisatieproces, wat het schaalniveau tot een passend kader maakt om de afstemming met de stad te zoeken. Het doel is om per schaalniveau te komen tot een gestructureerd proces van haalbaarheidsanalyse met de samenwerkingspartners. Zo willen we bijvoorbeeld de huidige samenwerking met de Universiteit Utrecht, met de woningcorporaties en met ProRail verbreden door ook vergroening mee te nemen in onze overleggen.

We zijn reeds gestart met onze eigen opgaven in de openbare ruimte, die we integraal oppakken, bijvoorbeeld Amazonekwartier, Taagdreef en Welgelegen. We verkennen daarnaast andere kansen voor nieuwe integrale projecten. Daarnaast hebben we inmiddels veel ervaring met de samenwerking met bewoners en bewonersgroepen in groenprojecten (zie o.a. raadsbrief Voortgang diverse vergroeningsprojecten Utrecht . Blijkend uit het recent rekenkameronderzoek over Samen Stad Maken kunnen we de samenwerking met bewoners nog meer verbeteren. Daarom werken we aan een eenvoudig toegankelijk loket voor bewoners die plannen hebben om hun straat groener en aantrekkelijker te maken door het toevoegen van geveltuinen, boomspiegels, bomen, plekken om fietsen te stallen, ruimte voor voetgangers en ontmoetingsplekken. Ruimtelijk maken we dit meer mogelijk door jaarlijks 0,5-1% van de bestaande parkeerplekken op te heffen.
Het schaalniveau ‘Groen om de stad’ is een opgave waarvoor Utrecht de samenwerking met provincie en buurgemeenten nodig heeft. Groen Groeit Mee (GGM) is een programma van de provincie Utrecht in samenwerking met de 3 regio’s (U10, regio Amersfoort en het Utrechtse deel van Foodvalley). Dit is

toegelicht in de raadsbrief Regionale inzet groenopgave Utrecht van 11 februari jl. Er is gewerkt aan een financieringsstrategie GGM, die richting moet geven aan het bekostigen van de regionale groenopgave. Vier voorbeeldgebieden op verschillend schaalniveaus worden verder uitgewerkt in projectaanpak en inhoudelijk programma. Het grootste en meeste complexe voorbeeldgebied is Kromme Rijn Linie Landschap. De Utrechtse ambitie voor dit gebied wordt geformuleerd op basis van de uitgangspunten voor groen om de stad in de RSU en uw motie M254 'Ga voor een groot Amelisweerd en Rhijnauwen'. De beoogde aanpak is tweesporig, het opstellen van een ontwikkelbeeld voor het hele gebied en tegelijkertijd projecten uitvoeren die bijdragen aan de kwaliteitsverbetering. Een ander voorbeeldproject van GGM in onze regio is Hollandse IJssel, net onder Rijnenburg met een waterveiligheid, natuur en recreatieopgave. De urgentie van de verbetering van de waterveiligheid maakt het noodzakelijk om die opgave relatief snel aan te pakken.

Spoor 3 versnellen: de doorwerking in projecten
In het coalitieakkoord zijn, bij wijze van extra impuls op de bestaande programmering, 6 icoonprojecten en 5 integrale projecten aangewezen. Daarnaast zijn voor de komende periode de volgende concrete doelstellingen gesteld:

- Plannen ontwikkelen om voor elke nieuwe woning een extra boom te planten;
- Ontwikkelen van extra 45 hectare groen.

Deze doelstellingen maken een betekenisvolle, eerste stap in de groene schaalsprong mogelijk. We versnellen met een voortvarende uitvoering van vergroeningsprojecten. We zijn net gestart met de uitvoering van de Laan van Puntenburg, als onderdeel van de Moreelse Tuinen. Onder versnellen verstaan we ook het werkend leren hoe we de belemmeringen kunnen wegnemen voor de voortvarende realisatie van vergroeningsprojecten. In de raadsbrief van 9 maart 'Voortgang diverse vergroeningsprojecten' worden daar voorbeelden van gegeven. We werken deze uit naar standaardaanpakken en kiezen daarbij een participatiebenadering die helpt bij het versneld uitvoeren van vergroening van straten. We onderzoeken belemmeringen voor het planten van bomen door de noodzaak te onderzoeken om regie op de ordening van de ondergrond te nemen.

Daarnaast is nog veel te winnen door nog meer dan we al doen projecten integraal aan te pakken, waardoor de kosten van de vergroening kunnen dalen. We werken aan de voortdurende verbetering van de samenwerking en programmering intern om optimale efficiency-voordelen te genereren.
De gemeentelijke uitvoeringsprogramma's (MPR en MJIP) dragen in de periode 2022-2026 substantieel bij aan de vergroening van Utrecht: circa 2.000-3.000 bomen en circa 44-46 hectares. Hiermee wordt de trendbreuk naar een intensieve vergroening van Utrecht ingezet. We zoeken naar manieren om de inzet op extra bomen te verhogen. In het tweede kwartaal van 2023 zullen we u de eerste uitwerking op hoofdlijnen voorleggen conform onze toezeggingen 22/T248 en 22/T431. De voortgang in de vergroening van Utrecht wordt jaarlijks gerapporteerd in het duurzaamheidsverslag en in de programmabegroting (inclusief bomenbalans). In het MPR wordt vanaf dit jaar aangegeven hoeveel groen we per project netto toevoegen. Hiermee kunt u de trendbreuk beter gaan volgen.

Tenslotte
De strategie voor groen langs de drie sporen van verankeren, verbreden en versnellen is een trendbreuk te realiseren in de vergroening van de stad, die doorloopt met de ontwikkeling van de stad en het klimaat. In deze collegeperiode leggen wij hiervoor de basis. Bij het verankeren van de groene schaalsprong sluiten we zoveel mogelijk aan bij de periodieke actualisaties van beleidsnota's om kostbare beleidsprocessen te vermijden. We verwachten deze verankering zoveel mogelijk in deze collegeperiode te kunnen voltooien. Het verbreden en versnellen van de opgave pakken we als volgende stappen op. De inzet is om de trendbreuk ook voor een langer periode te borgen door een strategische voorraadagenda groen. Dit maakt het mogelijk om concrete projectvoorstellen te doen in het overleg met mogelijke samenwerkingspartners en om samen sneller in uitvoering te kunnen gaan.

Wij informeren u dit kalenderjaar achtereenvolgens over de extra bomen (Q2 2023), de bijgestelde doelen en indicatoren in de programmabegroting (uiterlijk Q3 2023) en de voortgang in de concretisering van de groene schaalsprong (Q4 2023).

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,